

Upajmo, da nam Guttenberg ne bo zameril ...

Šolsko leto se bliža koncu, pred sabo pa imate zadnjo številko Rasti. Kako naprej? Je to zadnja v tem šolskem letu? Je to zadnja v tej obliki? Mladi smo se privadili najrazličnejših oblik komunikacije. Marsikdo bere časopise samo še v elektronskih medijih. Bi se lahko Rast približala tudi tem bralcem? In novim, sodobnejšim prijemom pri nagovarjanju javnosti?

Na zadnji časnikarski delavnici društva MOSP, ki je potekala v torek, 21. aprila, pod vodstvom publicista Jerneja Ščeka, je pogovor prešel na temo, kdo bo v naslednjem letu skrbel za uredništvo Rasti in nasplošno kako naprej.

Na dan je prišla ideja o spletni izdaji Rasti. To pomeni, da bi Rast po več desetletjih nastajanja, ne izhajala več kot mladinska priloga Mladike, v tiskani obliki, temveč bi nastopila kot samostojna spletna revija. Še naprej bi imela svoje uredništvo, ki bi ga sestavljali predvsem mi, mladi.

Spletna izdaja bi, tako kot vsaka druga novost, prinesla tako pozitivne kot negativne plati. Prva prednost, ki smo jo izpostavili, je seveda manjša ekonomska obremenitev matične založbe Mladika. Objava na spletu je namreč cenejša od tiska.

V obdobju, ko je splet postal sestavni del življenja vsakega izmed nas, bo nova oblika Rasti verjetno mladim bližja in prijaznejša. Ne bo več treba deliti Rasti po šolah, saj bo zadostoval en sam klik, da se bo lahko vsak posameznik povezal in jo prebral. Obenem pa bo tako lažje dostopna mladim, ki se zaradi študija ali dela nahajajo na raznih koncih sveta.

Spletna izdaja nudi tudi možnost interaktivnega sodelovanja z revijo. Vsak, ki bo prebral članek, ga bo namreč lahko komentiral. Tako bo o tematiki povedal svoje mnenje in obogatil vsebino spletnega časopisa.

Ob vseh teh prednostih pa je vsaj en pogled, ki govori proti spletni izdaji. Čeprav je Rast namenjena pretežno mladim, jo radi prebirajo tudi starejši

ljudje, kot so na primer none in nonoti, ki bi radi brali članke, ki jih napišejo njihovi vnuki in vnučkinje, ali pa drugi, ki so jim mladi pri srcu. Tem je zelo pogosto spletna tehologija nekoliko neznan pojem. Verjetno jim bo zelo žal za tiskano obliko.

Kljub temu da se bomo mi, ki smo bili rojeni v času interneta in mobilnih telefonov, potrudili in jim razložili, kako lahko berejo članke na spletu, nas bodo ti po dolgi razlagi verjetno kljub vsemu vprašali, če jim lahko Rast tiskamo, da jo tako preberejo v obliki, na katero so bili od vedno navajeni.

Zato smo pomislili tudi nanje in na vse, ki jih še vedno očara listanje in vonj papirja, ki svež in še ne-skrunjen diši po tiskarni... Najboljše članke s spletne izdaje bi namreč lahko nekajkrat na leto objavili tudi v tiskani obliki. Tako bi bila volk sit in koza cela.

Opisana zamisel je še v povojih, a (za)upamo, da bi lahko v kratkem zaživela. Upam, da nam Guttenberg ne bo zameril, da s tem pesegamo in zapuščamo njegovo iznajdbo, prepričana pa sem, da bo imela spletna tehnologija enake pozitivne učinke v razvoju človeštva, kot jih je imel njegov izum iz 15. stoletja.

Neža Petaros

Zmagovalci in avtorji priporočenih prispevkov literarnega natečaja Skk-Mosp 2015 (foto Maver)

Mladi so se tudi tokrat izkazali! In to ne v športu, glasbi ali petju, kjer smo na njihove uspehe skoraj že navajeni. Pač pa na področju, ki je v očeh marsikoga skoraj elitno, to je na literarnem področju. Dokaz za to so ponudili organizatorji literarnega natečaja za mlade in nato »Dneva ustvarjalnosti«, ki je bil v petek, 24. aprila, v Peterlinovi dvorani v Trstu. Oboje – tj. organizatorje in natečaj – je pred številno zbrano publiko (med katero je prevladovala mladina, pa tudi nekateri starši in profesorji) je v uvodnem pozdravu predstavila Urška Petaros. Povedala je, da mladinski društvi Slovenski kulturni klub in MOSP na-

mreč že desetletja razpisujeta literarni natečaj in s tem spodbujajo ustvarjalnost mladih. Letos sta natečaj posvetila nedavno preminulemu pesniku Kajetanu Koviču, razpisala sta ga na Prešernov rojstni dan, zaključila pa na dan slovenske kulture. Naletela sta na neverjeten uspeh, saj je na naslov organizatorjev prispelo kar 63 kuvert s prispevki. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali literarni ustvarjalci Lučka Peterlin, Majda Artač in Jurij Paljk so imeli kar zahtevno delo. Nazadnje pa so le določili zmagovalce za nagrade, ki so jih tudi tokrat radodarno ponudile Zadržna kraška banka (denarna nagrada za prvovrščene), draguljarna Malalan (zapestna ura za drugovrščene) in založba Mladika (knjižna nagrada za tretjevrščene in za avtorje priporočenih prispevkov).

Kulturni spored »Dneva ustvarjalnosti«, ki ga je napovedoval Niko Trento, je s klavirskim recitalom Debussyjevih preludijev uvedel in zaključil mladi

zelo obetavni pianist Simon Kravos. Šest recitatork gledališke skupine SKK je potem presenetilo gledalce s sproščenim in izvirno zasnovanim recitalom pesmi Kajetana Koviča (njemu je bil posvečen natečaj). Sledilo je nagrajevanje literarnih prispevkov. Utemeljitev sta prebrali članici komisije Majda Artač in Lučka Peterlin. Obenem sta poudarili pomen natečaja in izrazili zadovoljstvo ne samo nad

številom prispevkov pač pa tudi nad njihovo dobro kvaliteto. Ob vsakem imenu nagrajenca je Damjan Košuta (ki je ob pomoči Jordana Štekarja pripravil videoposnetke) predvajal intervjuje z vsakim od njih, odrasli člani igralske

skupine MOSP-a pa so brali odlomke iz nagrajenih del. Nagrade (tri za prozo in tri za poezijo) so prispevali Zadržna kraška banka, draguljarna Malalan in Založba Mladika. Nagrajenci pa so: dve prvi mesti Belinda Trobec (proza) in Tina Sbarbaro (poezija); dve drugi mesti: Mojca Petaros (proza) in Veronika Škerlavaj (poezija); dve tretji: Monika Bukovec (proza) in Caterina Cossutta (poezija). Posebne pohvale so si zaslužili še Desiree Celin, Emma Devetta, Annamaria Vigni in Matej Gruden za prozo ter Daniel Stefani in Ivana Pahor za poezijo.

Prav posebna pohvala in zahvala za trud in organizacijo sta nazadnje šli profesorjem, ki so na šolah spodbudili dijake, da so se natečaja udeležili in pa mentorici SKK Anki Peterlin za dragoceno delo pri organizaciji celotne pobude. Vsi prisotni so bili nazadnje povabljeni, da se udeležijo tudi naslednjih pobud Slovenskega kulturnega kluba in MOSP-a.

MLADI USTVARJALCI SO SE IZKAZALI!

Udeleženci natečaja in člani gledališke skupine SKK med recitalom (foto A. Peterlin)

MONIKA BUKOVEC:

SREČEN KONEC ZA LEDENO KRALJICO

(novela je zelo dolga, zato objavljamo samo odlomek)

V vročem junijskem soncu se je s cvilečimi gumami ustavil na ubijalsko vročem asfaltu športen kabriolet. Moški s postavo igralca iz Obalne straže je stopil ven in si z zagorelega čela popravil nekaj pramenov na videz mokrih las. Samozavestno zravnal se je zazrl proti morju in oponašajoč super junaka iz nekega filma, je nekajkrat potegnil iz cigarete in jo zmečkal.

»Nana, to je Aman. Nadomeščal bo Petra naslednjih nekaj tednov,« je tajnica pokazala na temnega moškega s popolno postavo in presunljivimi temno zelenimi očmi, ki so se zadovoljno iskrile. Prevzelo jo je rahlo vznemirjenje, ko je iz njegovega pogleda uspela razbrati njegove misli. Nasmehnila se je sama pri sebi ter si naredila ledeno masko na obraz.

»Brez skrbi, Nana, Aman je izkušen model. Delal je že za več odličnih agencij, tako da lahko z njim le pridobimo.«

»Potem pa kar na delo,« je kratko rekla, pripravljena da preizkusi »izkušenega« modela.

Na modni brvi je bil Aman s svojo samozavestjo vrhunski. Sama je napravila nekaj fotografij in nobenega dvoma ni bilo, da je naravni talent za to, kar je počel. Fotogeničen v vseh pogledih, tako v kopalkah kakor tudi v kavbojkah ali spodnjem perilu. Vaja je potekala brez vseh težav, ki jih je pričakovala.

Naslednji dan je bila za ob štirih popoldne določena modna revija in Nana je v miru pripravljala še zadnje podrobnosti. Nekaj majhnih težav je imela s klimo, saj se je ta sama ugašala, drugače pa je šlo vse po načrtih. Ob treh pa se je zazdelo, da postaja v prostoru vse bolj vroče. Ko je preverila klimo, je ugotovila, da je le-ta odpovedala. Nenadoma se je znašla pred precej veliko težavo, saj bi vročina lahko otežila delo modelom ter prehitro pregnala goste, ona pa bi ostala brez sklenjenih poslov. Poklicala je v tri podjetja, ki so popravljala klimatske naprave, vendar so očitno zaradi vročine vsi pobegnili predčasno domov.

Besno je zaklela sama pri sebi in skrila tresočče roke za hrbet. Ura je bila že petnajst čez tri, v prostoru je postajalo vedno bolj vroče, ona pa je bila brez rešitve težave. Nenadoma se ji je utrnila zamisel. Res je, da bodo ventilatorji malce pokvarili vse skupaj, vendar se ji ni uspelo domisliti nič boljšega. Pohitela je proti vratom in se zalela v goro mišic, ki so jo skoraj podrle na tla. Bil je Aman, dišeč po kokosovem šamponu, ki ga je zavohala za bežen trenutek, ko sta se dotaknila drug drugega.

»Moral bi biti tukaj že ob treh,« je na kratko zasikala skozi zobe.

»Vem,« je kratko odgovoril.

»Ne boste na reviji?« je presenečeno vprašal in si šel s prsti skozi na videz mokre lase.

Nekaj je na hitro zamomljala o pokvarjeni klimi in ventilatorjih in zopet pospešila proti vratom, ko ji je že drugič ta dan zaprl pot. Namenila mu je besen pogled, medtem pa ji je majhna kapljica potu zdrsnila pod obleko do popka.

»Tukaj imate mojstra za klimo,« se je nasmejala.

»Kje?« je zbegano vprašala.

»Jaz. To sem počel v Barceloni kar nekaj časa.«

Presenečeno ga je pogledala. Običajno njeni modeli ne bi ločili vijaka od žebļa.

Priskrbela mu je nekaj orodja, on pa se je lotil popravila.

»Še sekundo.«

Vstal je in pritisnil na gumb za vklop. Iz naprave je zapihal močen hladen veter.

»Zdaj ste mi dolžni uslugo,« jo je obvestil s prelestnim nasmehom.

»Plačala ti bom delo ene mojstrske ure,« je na videz z mirnim glasom odgovorila.

»Nisem rekel za denar,« je rekel in se še enkrat nasmehnil.

Nalašč je preslišala njegovo opazko. Če hoče obvladovati nadzor nad lepotcem, ki jo je napolnjeval z že poznanim občutkom moči, mora ostati ledena kraljica. Hladno se je nasmehnila nazaj.

»Vam povem skrivnost?« se je zaupljivo s skrivnostnim pogledom sklonil k njej.

»Še nikoli nisem bil v Barceloni in še nikoli nisem popravljaval klime.«

Revija je potekala po načrtih. Modeli, še posebej pa Aman, so vrhunsko opravili svojo nalogo in Nana je sklenila nekaj precej dobičkonosnih poslov. Po reviji ni šla s sodelavci na pijačo, ampak je vžgala svoj športni BMW in se s polnim gasom odpeljala domov. Doma je zagrnila zavese, prižgala majhno šibko lučko v kuhinji ter si natočila dvojno tekilo v kozarec. V možganih se je igrala z idejo, ki je divjala med njenimi bežečimi mislimi. Ogromen val adrenalina podobnega cunamiju, ki ji je preplaval vsako celico v telesu, je povzročil, da se je spet počutila tako močno kot nekoč.

[...]

3. NAGRADA ZA PROZO NA LITERARNEM NATEČAJU SKK-MOSP 2015

Novela prikazuje bleščeči, a duhovno prazni svet visoke mode, v katerem kraljuje protagonistka Nana, ki dolgo zaman zasleduje uresničitev želje po materinstvu. Zgodba je zgrajena spretno, pripovedovanje je živahno z mnogimi dialogi, kar daje slutiti že izkušeno pero. Jezik je tekoč in izražanje sproščeno. Manjka pa psihološka poglobitev in mladostniško doživljanje sveta.

Avtorica prispevka je MONIKA BUKOVEC.

Dunja, Sara, Veronika: znanost je ŽENSKEGA SPOLA!

Ste vedeli, da imamo v zamejskem krogu veliko znanstvenikov, ki se ukvarjajo z raznimi zanimivimi raziskovanji na visokem nivoju v raznih disciplinah? Udeleženske delavnice o znanstvenem časnikarstvu, ki jo je pred nekaj tedni vodila Helena Pertot, se tega nismo dobro zavedale, dokler nismo skupaj z voditeljico ugotovile, da jih imamo pravzaprav kar precej. Seveda pa tudi v tej kategoriji, ki velja za »moško« domeno, ne smemo zanemarjati žensk, saj je prav tako med nami veliko zelo uspešnih znanstvenic. Da bi ovrednotili njihovo delo v tokratni Rasti tako objavljamo intervju s tremi izmed njih: z Dunjo Fabjan, Saro Magliacane in Veroniko Milič. Vse tri so nam odgovarjale na istih pet vprašanj:

V par besedah nam opiši, kdo si in s čim se ukvarjaš.

✘ **DUNJA FABJAN:** Doma sem z Opčin, zanimata me znanost in komunikacija znanosti, ukvarjam se z vesoljem in sem po poklicu astrofizičarka.

✘ **SARA MAGLIACANE:** Doma sem iz Devina, sem inženir, skavtinja (Družabni galeb), dejavna sem bila pri MOSP-u, obiskovala sem licej Prešeren. Pripravljam doktorat iz umetne inteligence na VU Amsterdam.

✘ **VERONIKA MILIČ:** Najraje imam poletje in veter v laseh. V službi razvijam spletne in mobilne aplikacije, pišem dokumentacijo in rešujem probleme.

Kako bi področje svojega raziskovanja in dela obrazložila osnovnošolcu?

✘ **DUNJA:** Vsi smo se verjetno kdaj zazrli v nebo in opazili svetel pas na nebesnem svodu. Temu pasu zvezd pravimo Rimska cesta in ni nič drugega kot naša galaksija, ki jo sestavlja nepredstavljivo število – nekaj sto milijard – zvezd. Naša galaksija pa nikakor ni edina v vesolju. Veliko jih je in te so ponavadi združene v skupine ali celo jate galaksij. Te strukture so predmet mojega raziskovanja, saj me zanimata njihov nastanek in razvoj. Da bi to ugotovila, ne morem potovati v času v sam začetek vesolja, zato uporabljam zelo zmogljive računalnike. S pomočjo računalnikov lahko torej opazujem nastanek jat in kaj se v njih dogaja.

✘ **SARA:** Ukvarjala sem se z veliko različnimi projekti. Moja najljubša tema je vzročnost: kako lahko pri eksperimentih predvidevamo, kaj povzroča kaj in kako lahko predvidevanja izboljšamo, če nekaj namerno povzročimo. Ta tema je izredno zanimiva za vse znanosti, od medicine (kaj povzroča to bolezen?) do socialnih ved (kaj povzroča kriminal?) in ekonomije (kaj povzroča revščino?). Mi se tega lotevamo širše s pomočjo raznih orodij, v glavnem z verjetnostno logiko, s katero zapišemo pravila, ki lahko z določeno gotovostjo predvidevajo, katera spremenljivka povzroča drugo glede na rezultate statističnih testov.

✘ **VERONIKA:** Delam v razvojnem oddelku podjetja, ki se ukvarja s sistemi GPS za sledenje vozilom. To praktično izgleda kot spletna aplikacija, na kateri lahko nekdo vidi položaj vseh svojih vozil, obenem pa tudi razne podatke (hitrost, porabo goriva, temperaturo motorja itd.). Sistem stalno izboljšujemo in posodabljammo na raznih nivojih, od strojne opreme do komunikacij in grafike. Osebnost sledim še razvoju mobilnih aplikacij za pomembnejše stranke.

Levo: slovenska reprezentanca z mentorji na Mednarodni olimpijadi iz astronomije in astrofizike. Od leve: Dunja Fabjan in Tadeja Veršič (mentorici), Žan Kokalj, Andrej Guštin (mentor in glavni vodja), Krištof Skok, Jakob Robnik, Žiga Nosan, Andrej Nabergoj (foto: A. Guštin).

Desno: odgovorni za registracijo na konferenci o bodočnosti akademskih publikacij *Beyond the PDF 2* v Amsterdamu: (z leve) Rinke Hoekstra, Sara Magliacane, Albert Merono-Penuela in Elly Lammers.

Čemu se posvečaš v svojem prostem času?

✗ **DUNJA:** Velik del svojega prostega časa posvečam astronomiji in komunikaciji znanosti: soustvarjam spletno stran "Portal v vesolje", občasno kaj napišem za mladinsko revijo Presek, prevajam Astronomsko sliko dneva, napisala sem sklop radijskih oddaj, pripravljam srednješolce na mednarodno olimpiado iz astronomije in astrofizike, razlagam astronomske zanimivosti širši publiki, skavtom, po šolah ... V spomladanskem obdobju se rada ukvarjam s cveticami, v poletnem času rada kvačkam in grem rada na sprehod v naravo. Novih izzivov res ne manjka, le časa (trenutno) ni zanje.

✗ **SARA:** Ker zaradi službe precej potujem, je moj prosti čas bolj dolgočasen. V glavnem berem, kuham kaj bolj zahtevnega, se igram na videoigrice. Včasih se udeležim kakega predavanja ali delavnice, ponavadi glede programiranja.

✗ **VERONIKA:** Če je dovolj toplo, jadram, občasno smučam in jadram na deski, večkrat kolesarim. Včasih kuham, poleg tega pa berem, gledam nadaljevanke, se družim s prijatelji in (premalo) potujem. Čisto preveč časa zgubim na spletu.

Kateri je tvoj najljubši znanstveni (ali znanstveno-fantastični) film in zakaj?

✗ **DUNJA:** Nimam ravno najljubšega filma, jih je pa kar nekaj takih, ki so mi všeč (in zanje je kriv mož, ki se zelo navdušuje za znanstveno fantastiko). Eden izmed teh je K-Pax, ker je nenavaden in psihološki. Drugače so mi bolj všeč taki s potovanji v času, ali taki, ki spodbudijo razmišljanje zaradi prisotnosti paradoksov. Med serijami pa mi je všeč Fringe, ki govori o paralelnih vesoljih.

✗ **SARA:** »Brazil« Terryja Gilliam (1985), v glavnem zaradi Gilliamovega tipično nadrealističnega stila in humorja. Izviren naslov filma je »1984 in 1/2«, kar po mojem učinkovito predstavi glavno temo in stil (navdihuje se namreč pri Orwellovem "1984" in obsoja diktature).

✗ **VERONIKA:** Težko bi izbrala najljubšega. Dokumentarec, ki me je najbolj presunil, je "Food, Inc." o prehranski industriji v ZDA. Dandanes posvečamo premalo pozornosti temu, kar jemo.

Koga v zamejskem znanstvenem krogu bi vzela s sabo na Luno?

✗ **DUNJA:** Iz zamejskega znanstvenega kroga res ne bi vedela. Bi pa rada kot sopotnika nekoga, ki bi s svojo kulturo, širino in obsežnimi izkušnjami lahko pripovedoval o marsičem. Mogoče bi zraven sebe najraje imela nekoga, kot je bila Hackova. Z njo se zagotovo ne bi dolgočasila.

✗ **SARA:** Prijateljico arhitektko Jasno Košuta, tako da si lahko zgradiva estetsko prikupno bazo.

✗ **VERONIKA:** Če bi me že nekako prisilili, da bi res morala na Luno, bi izbrala nekoga z dobrim smislom za humor. Če bi znal še pilotirati kapsulo vesoljske ladje, bi bilo še bolje.

Mojca Petaros, Neža Petaros in Tina Busan

SSG JE GOSTIL HUNGARIAN STATE FOLK ENSEMBLE

ODER SE JE TRESEL

V petek, 10. aprila, sem se s prijateljico Tino odpravila v Slovensko stalno gledališče na ogled živahne predstave Madžarska rapsodija. Glasba je bila živahna, plesi raznoliki in kostumi pisani, vse to je pripomoglo k veselemu vzdušju v dvorani. Nastopili so plesalci skupine Hungarian State Folk Ensemble, ob njih pa še glasbeniki z različnimi značilnimi instrumenti ter pevka. Predstavili so se s svojo narodno glasbo in plesi.

Ansambel je nastal leta 1951 z namenom, da ovrednoti in ohrani narodni folklorni zaklad. Gostujejo po celem svetu in so tudi povsod znani: do danes si je več kot osem milijonov ljudi ogledalo njihove predstave. S Tino sva se odločili za ogled te predstave, ker obe pleševa različne plesne in pogosto hodiva v razna, predvsem tržaška gledališča na ogled baletnih oziroma plesnih predstav. Ko sva slišali za to predstavo, sva se takoj navdušili; z ogledom sva spoznali drugačno kulturo, ki je pravzaprav kultura naših sosedov in je zelo podobna naši.

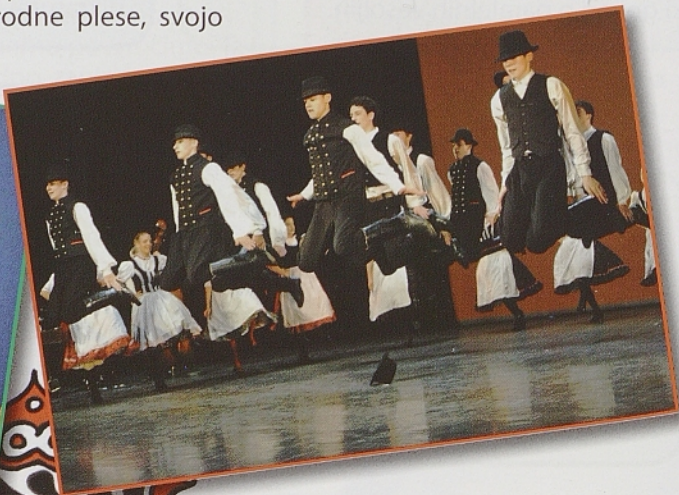
Oder je bil poln plesalcev, od ozadja do zastora: kraljevalo je kolo, ki je značilno za vzhodnoevropske folklorne plesne, v raznolikih oblikah in koreografijah. Plesi so prikazovali prizore iz kmečkega življenja. Moški so imeli zelo zahtevne akrobatske koreografije: tolkli so ob tla s petami, ploskali in zraven še vihteli palice. Ženske so tudi imele narporno delo: hitro so premikale stopala, plesale so celo s coklami in v določenih točkah so tudi pele. Tako so skakali in plesali, da se je oder tresel. Ženske in dekleta so nosila dolga, živobarvana in okrašena krila ter včasih so na glavi imele rute; moški pa so imeli bele srajce s temnimi brezrokavniki in hlačami in so nosili tudi klobuke.

Tistega dne sem doživela zares lepo in povsem enkratno izkušnjo. S Tino sem se zelo zabavala: plesalci v dvorani so ustvarili veselo vzdušje in gledalci smo jim podarili bučen aplavz, saj so plesalci iz Madžarske bili res imenitni. Prišli sva tudi do zanimivih ugotovitev, kot na primer, kako je lepo, da vsak narod ima svoje narodne plesne, svojo

glasbo in pesmi. Zanimivo je tudi to, da ima veliko ljudstev, narodov, plemen zelo podobne ljudske plesne in glasbo, čeprav so med seboj zelo oddaljeni; zdelo se nama je, da so na primer vsaj nekateri madžarski plesi še kar podobni irskim, saj tudi oni veliko topotajo po tleh z okovanimi čevlji. Ugotovili sva tudi vzporednice z ruskimi plesi, saj so tudi oni znani po svojih kolih. Veliko ljudem ni všeč hoditi na ogled plesnih predstav, ker pravijo, da so dolgočasne, saj nič ne govorijo. Jaz pa sem prepričana, da včasih s plesom in z glasbo lahko povemo veliko več kot z izrečenimi besedami.

Noel Piščanc

Moja strast je oblikovanje

Mlada umetnica Jasmina Gruden, ki jo nekateri že poznajo zaradi nastopanja na odrskih deskah (predvsem – a ne samo – v gledališki skupini SKK) in zaradi pisanja mladinskih gledaliških besedil, se je pred dobrima mesecema izkazala še na tretjem ustvarjalnem področju. Zmagala je na natečaju, ki ga je že deseto leto zapored priredilo kulturno združenje Opera Viva in tehniški zavod Deledda-Fabiani. Natečaja se udeležujejo dijaki iz različnih šol, tako iz Italije kot iz Slovenije. Letos je na natečaju sodelovalo 221 dijakov. Prvič so uvedli kategorijo oblikovanje tekstilnih izdelkov, v kateri je zmagala prav Jasmina s kreacijo z naslovom »Koščki same sebe«. Natečaj je imel kot navodilo: »Uprizori ... samega sebe«.

● **Kako si se navdušila nad modnim oblikovanjem in šivanjem, kaj te je sploh pritegnilo, da si se začela ukvarjati z njima?**

- ▶ Že kot otrok sem bila navdušena nad ročnimi deli. Iz odpadlih materialov sem izdelovala nakit, vazice, živalce, hišice ... in oblekice za plišaste živalce. Bilo mi je všeč tudi risanje. Risala sem tudi obleke. V prvi višji sem se zavedala, da bi bilo lepo, da bi te svoje ideje tudi ustvarila, tako sem se vpisala na dvomesečni tečaj šivanja. Na začetku si nisem mislila, da mi bo šivanje všeč. Imela sem ga samo kot element, s katerim lahko pridem do konkretiziranja svojih oblek. A počasi mi je bilo šivanje vedno bolj všeč. Tudi naslednje leto sem opravila isti tečaj, a še največ sem se naučila sama.

● **Kaj si predstavila na tekmovanju, da si prepričala žirijo?**

- ▶ Predstavila sem obleko sestavljeno iz več oblek. Obleka je sestavljena iz različnih kosov blaga, iz enega rokava in ene naramnice, iz ene hlačnice in enega kosa krila. Tema natečaja je bila: »Uprizori ... samega sebe«. Z obleko sem želela predstaviti koščke oblek, ki sem jih sešila in na ta način predstaviti koščke same sebe. Sicer sem se že od druge višje dalje na tem natečaju vedno kaj zmagala, a sem pošiljala risbe. Letos pa je bila tema taka, da sem takoj pomislila, da bi lahko kaj sešila.

● **Ukvarjaš se z umetnostjo: gledališko, literarno in modno, istočasno pa obiskuješ tehnični zavod. Kako usklajuješ vse to?**

- ▶ Izbrala sem šolo za gradnjo, ker mi je všeč tudi načrtovanje zgradb. Tudi pri tem je lahko koristno, če imaš malo umetniškega smisla, ampak baza tega je imeti dobro tehnično podlago.

● **Kaj pa tvoja nadaljna študijska pot, se boš nekako »specializirala« v eni od teh umetnosti?**

- ▶ Mislim, da bom nadaljevala z načrtovanjem zgradb, ampak zaradi tega gotovo ne bom opustila gledališča in šivanja. Če bo prilika, se bom izpopolnjevala tudi na šiviljskem in gledališkem področju.

● **Kje črpaš navdih za svoje umetniško delo? Imaš kakega vzornika?**

- ▶ Ponavadi se mi ideje za obleke rojevajo same. Samo da vstopim v trgovino, kjer prodajajo blago in zagledam toliko različnih tipov blaga, si zamislim najrazličnejše modele, ki bi jih lahko ustvarila. V tistih trenutkih, bi želela imeti s seboj kovček poln denarja, da bi kupila vse, kar mi daje navdih. Rada listam po modnih revijah in se zanimam za svet mode, a nimam nobenega vzornika. Nisem omejena samo na en stil oblačenja, a mi je všeč malo vsega in rada imam prepletanje različnih stilov (npr. elegantno in casual).

Urška Petaros

Ali lahko dandanes mladi najdejo svoj prostor za ustvarjanje in kreativnost tudi na spletu? Obstaja na v džungli socialnih omrežij, spletnih pasti in bombardiranja z medijskimi novicami še prostor, da mlad človek spregovori o sebi? O tem in o marsičem drugem smo se pogovarjali na delavnici o novi Social generation, pri kateri so sodelovali nekateri dijaki liceja France Prešeren iz Trsta. Odločili so se, da se tudi sami preizkusijo v pisanju za osebni blog; tokrat bomo brali intervju s hladilnikom, ki so ga sestavili nekateri dijaki 2. C razreda.

KEEP CALM AND OPEN THE FRIDGE

Intervju s predstavnikom ZNH (Združeni Narodi Hladilnikov)

Hladilnik je vedno bolj prisoten v našem vsakdanu. Večkrat se sprašujemo, kakšno vlogo zajema v našem življenju, nikoli pa se nismo vprašali, kakšno vlogo imamo mi v njegovem. Na intervju smo povabili predstavnika ZNH.

X: Dober dan. Ali mislite, da ste svetovno dovolj upoštevan?

H: Dober dan, dragi bralci! Mislim, da je v resnici moj nasprotnik televizor bolj upoštevan od mene, zato zasedam šele drugo mesto, tik nad pralnim strojem. Samo v Ameriki doživljam večje zadoščanje, saj ga ni Američana, ki ne bi sedel pred televizor, ne da bi me prej obiskal.

X: Kolikokrat na teden vas napolnijo?

H: Odvisi od družine, ki nas posvoji. V najboljšem primeru nas posvojijo starke, ki imajo krasno

navado, da nas skoraj vsak dan napolnijo s svežo hrano. Najslabši primer predstavljajo pa univerzitetni študentje, ki kupujejo le alkohol, in če se nam posreči, kašno kislo kumarico. Težko prenašamo tudi tiste družine, ki se skupinsko odločijo za dieto. Naslednji dan neizogibno pozabijo na odločitev in v našem kotičku ostane zelenjava, ki pogosto segnije.

X: Koliko rok dnevno brska po vašem želodcu?

H: O sebi lahko rečem, da živim žal v družini, ki nima otrok. Zato segajo po meni le 4 roke sedemkrat dnevno. Poseben primer je hladilnik Johnny, ki je trenutno poročen. On živi v družini, ki ima dve hčerki. Tako sta prijazni in zvesti, da Johnnyja vsaj dvajsetkrat dnevno obiščeta.

X: Kaj svetujete, da ne bi dali v vaš želodec?

H: Zobne proteze, francoski sir, smrdljive cvetače, Coca-colo Light in Zero ter karkoli bi lahko prehitro segnilo ...

X: Kaj se zgodi ko pride do blackoutu?

H: Blackout je zame kot stavka, ko si lahko odpočijem, mislim le nase in igram briškolo s prijatelji ...

X: Imate kdaj vročino?

H: Seveda, a zame so obdobja vročine drugačna kakor za vas. Večkrat zbolim med poletno sezono, moji virusi so nemarni otroci, ki me pozabijo odprtega.

X: Hvala za sodelovanje. Bi hoteli dodati še kaj?

H: Hvala vam. V imenu ZNH-ja prosim, da med poletjem ne kupujete prevelikih in težkih lubenic. Smo hladilniki, ne dvigovalci uteži.

**Emma, Nathalie, Mitja in Martin
2. C Licej Franceta Prešerna v Trstu
(mentorica delavnice: Julija Berdon)**